ל"ג, ג) [סנהדרין ל: ע"ש], ד) [אולי ל"ל אלמלי ביו"ד

עי׳ תוס׳ מגילה כא. ד״ה אלמלא], ס) [ברכות נז.

סנהדרין נט.], ו)

עין משפט נר מצוה נב א מיי שם הלי לב

טוש"ע שם ס"ו: נג ב מיי פי"א מהלי עדות הלכה ב סמג לאוין ריד טור ש"ע ח"מ :סימן לד סעיף יו ג מיי׳ פ״י מהל׳ נחלות הלכה ו סמג

עשין לו טוש"ע ח"מ סי רל סעיף ב: נה ד מייי פ״ה מהלכות ברכות הלי ח סמג עשין כו טוש״ע א״ח סיי : מפד סעי׳ ו וסי׳ הלו ס״ד

רבינו חננאל תניא ר' אומר עם הארץ , אסור לאכול בשר שנאמר ר׳ אלעזר עם הארץ מותר להיות בשבת. אמרו לו תלמידיו רבי כו׳. אמר ר' יונתן עם הארץ מותר לקרעו כדג כו'. ואסור להתלוות עמו בדרך כו'. ת"ר גדולה שנאה ששונאים עמי הארץ תלמידי חכמים כו׳ ונשותיהם. שנה ופירש יתר מכולן. ת"ר ששה דברים נאמרו בעמי הארץ, ואין י. מוסרין להם עדות, ואיז מגליז להם את הסוד. ואיז . ממנין מהם אפוטרופין על היתומים, ואין ממנין אותן אפוטרופיז על קופה של אפוטוופין על קופון של צדקה, ואין מתלוין עמהן בדרך. ויש אומרים אף איז מכריזיז על אבדז. ארן כוכר דין כל אברן, ות״ק זימנין דנפיק מיניה זרעא מעליא [שנאמר] יכין י וצדיק ילבש. מתני' וכז . מי שיצא מירושלים ונזכו שיש בידו בשר קדש אם עבר צופים שורפו כו'. פירוש שם מקום שעומד שם וצופה בכל צד, שורפו במקום שנזכר. ואם לא . עבר הצופים חוזר כו'. עד בין חמץ בין בשר קדש בן יוכן בן בטי קי ס כביצה. ר' יהודה אומר זה וזה בכזית. וחכמים אומרים בשר קדש כזית אומו ט בפו קו ט כוית וחמץ (ככותבת) [כביצה]. ואקשינן ורמינהי עד כמה . מזמנין עד כזית, ר' יהודה אומר עד כביצה, מכלל יהודה כביצה, ומשני ר יוחגן מוחלפת השיטה, כלומר חלף דברי ר' מאיר לר׳ יהודה ודברי ר׳ יהודה לר׳ מאיר, כי היכי דלא תיקשי דבריהן אדבריהן. אביי אמר לעולם לא תפוד. והתם בענין זימון בקראי פליגי, ר"מ סבר ואכלת זו אכילה, ושבעת זו שתיה. אפילח, ושבפון זו שוניה, ומצינו אכילה כזית. ור׳ יהודה אמר לך לא בעינן . אכילה שיש בה שביעה, תכ ... -ולא תהיה פחות מכביצה, מקיש ליה לטומאתו מה טומאתו בכביצה אף חזרתו בכביצה, ר' יהודה אומר לך כנותר. מה נותר איסורו בכזית דאכילה איסורו בכזית דאכילה כתיב ביה אף חזרתו

בכזית.

שמע שלח רב כהנא אי לאו דנסיבי בהנתא לא גלאי. משמע שלח היה כהן והא דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף ת.) רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן בשביל אשתו היה לוקח כדאמרינן בפ׳ הזרוע

> אנא לא בשביל שהיה כהן אלא שכך סיה שמוס: לא מצא בת גבאי צדקה ישא בת מלמדי תינוקות. משמע דגבאי לדקה עדיפי ממלמדי חינוקות והא דאמר בפרק השותפין (ב"ב ח:) והמשכילים יוהירו כזוהר הרקיע אלו עדיף מזוהר לוכבים: מה ארי דורם ואוכל. פר״ת דורם ואוכל ואין

(חולין דף קלב.) רב כהנא הוה אכיל בשביל אשתו והא דאמר בפרק ערבי פסחים (לקמן קיג.) א"ל רב לרב כהנא פשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא ולא תימא כהנא [וגברא] רבא גבאי לדקה ומלדיקי הרבים ככוכבים אלו מלמדי תינוקות ל"ל דווהר הרקיע ממתין עד שתמות אף עם הארך אינו ממתין עד שתתפייסם:

ריש אומרים אף אין מכריוין על אבידתו. וא"ת מאין יודע שהיא של ע"ה שואור"י כגון ששיירא של ע"ה עוברת וראינו שנפל מהם והשתא משמע דדוקא אין מכריזין על אבידתו אבל לגזול בידים לא אע"ג דלית ליה האי סברא דבסמוך אפשר דנפיק מיניה ברא מעליא ותימה לר"י אמאי ממונו אסור השתא גופו מותר שמותר לקורעו כדג ממונו לא כל שכן דכה"ג אמר בהגוזל בתרא (ב"ק קיט.) ובע"ז (דף כו.) גבי מוסר למחן דלית ליה סברא דאפשר דנפיה מיניה ברא מעליא ונר׳ לר"י דלעיל מיירי במכיר וכופר להכעים א דה״ל הריגתו כמו פיקוח נפש שהוא לסטין וחשוד על הדמים ב דאי לאו הכי היאך מותר להורגו ביום הכפורים שחל להיות בשבת הלא אפילו נכרי אסור וכן משמע הלשון על חייו אינו חס דמכיר וכופר גדיש הרבה עניני ע״ה כדמוכח בסוטה בפ' היה נוטל (דף כב.) ואור"י דמה שאנו מקבלים עדות מע"ה כדאמר בפרק חומר בקדש (חגיגה כב.) כמאן מקבלים האידנא סהדותא מע"ה כרבי יוסי: ואבלת זו אבילה. נראה דהני שיעורי כזית וכבינה דלא הוי אלא אסמכתא וכן פ״ה בפרק מי שמתו (ברכות כ:) גבי הא דאמר בן מברך לאביו ומוקי לה כגון דאכל האב שיעור דרבנן ופ"ה שם דהיינו כזית וכבילה דמדאורייתא בעינו שביעה גמורה וכו מוכח התם דקאמר לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם ואכלת ושבעת וברכת והן מדקדקים על עלמם בכזית וכבילה וקשה דבפרק ג' שחכלו (שם מח.) חמר ינחי מלכח ומלכתא כרכי ריפתא בהדי הדדי

ואינו מתקבל: תנו רבנן "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם לא מצא בת תלמיד חכם ישא בת גדולי הדור לא מצא בת גדולי הדור ישא בת ראשי כנסיות לא מצא בת ראשי כנסיות ישא בת גבאי צדקה לא מצא בת גבאי צדקה ישא בת מלמדי תינוקות ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ יועל בנותיהן הוא אומר יארור שוכב עם כל בהמה תניא ר' אומר עם הארץ אסור לאכול בשר יוף והעוף שנאמר יואת תורת הבהמה והעוף (בהמה) שנאמר כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר בהמה ועוף וכל שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר בהמה ועוף: אמר רבי אלעזר עם הארץ מותר לנוחרו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת אמרו לו תלמידיו ר' אמור לשוחמו אמר להן זה מעון ברכה וזה אינו מעון ברכה: אמר רבי אלעזר עם הארץ אסור להתלוות עמו בדרך שנאמר נכי היא חייך ואורך ימיך על חייו לא חם על חיי חבירו לא כל שכן אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

ואינו מסקבל. לשומעים: גדולי הדור. אנשי מעשה ולדיקים: בס

גבאי לדקה. שאין ממנין אלא אם כן טובים ונאמנין: נשוחיהן

שרץ. שאינן זהירות במצות: עם כל בהמה. שדומות לבהמה שאין

להן לב להבין: כי היא חייך ואורך ימיך על חייו לא חס. ללמוד

תורה ולחיות: על חיי חבירו לא כל

שכן. ויש לדחג שמח יהרגנו: ומגבו.

דתו לא חיי כדאמרינן בשחיטת חולין

(דף כא.) קרעו כדג מטמא באהל

מיד ואף על גב שמפרפר ואמר רבי

שמואל בר רב ילחק ומגבו: אילמלא

לריכין אנו להם. למזונותיהן ולעזרתם

היו הורגין אותנו: כאילו בועל

ארוסתו בפניו. שמביישו: מאורסה.

לכל קהילות יעקב: שנה ופירש. תלמיד

ששנה ופירש מן התורה ויודע כמה

תלמידי חכמים מגנים את עמי הארץ

וכמה הם שפלים בעיניהם שונא יותר

מכולם: אין מוסרין לו עדות. אין

מזמנין אותו לשמוע דבר להעיד עליו:

ואין מגלין לו סוד. שום דבר סתר

לפי שהולך רכיל ומגלה: על היחומין.

שחשוד על הגזל: המוצא אבידה חייב

להכריז כדאמרי׳ באלו מליאות (ב״מ כא.)

ועם הארץ לאו אחיך הוא דאינו עושה

מעשה עמך: מומנין. שלשה שאכלו

כאחת דתנוט חייבין לומן ואין רשאין

ליחלק: ואכלת ושבעת. מהאי קרא נפקא

לן ברכת הזימון 0 בברכות (דף מה:):

חורתו. ומדרבנן היא ואשיעור טומאתו

אסמכוה וטומאת אוכלין בכבילה:

יוחנן עם הארץ מותר לקורעו כדג אמר רבי שמואל בר יצחק ומגבו: תניא אמר רבי עקיבא °כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור אמרו לו תלמידיו רבי אמור ככלב אמר להן זה נושך ושובר עצם וזה נושך ואינו שובר עָצם: תניא היה רבי מאיר אומר כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי יימה ארי דורם ואוכל ואין לו בושת פנים אף עם הארץ מכה ובועל ואין לו בושת פנים: תניא רבי אליעזר אומר יאילמלא אנו צריכין להם למשא ומתן היו זו אכילה ושבעת זו שתיה יואכילה בכזית ורבי יהודה סבר ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביעה ואיזו זו בכביצה הכא בסברא פליגי דרבי מאיר סבר חזרתו? כטומאתו מה טומאתו בכביצה אף חזרתו בכביצה ור' יהודה סבר חזרתו

הורגין אותנו תנא רבי חייא כל העוסק בתורה לפני עם הארץ כאילו בועל ארוסתו בפניו שנאמר יתורה צוה לנו משה מורשה אל תקרי מורשה אלא ימאורסה גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם יותר משנאה ששונאין עובדי כוכבים את ישראל ונשותיהן יותר מהן: תנא שנה ופירִש יותר מכולן תנו רבנן ששה דברים נאמרו בעמי הארץ יאין מוסרין להן עדות ואין מקבלין ממנו עדות ואין מגלין להן סוד יואין ממנין אותן אפוטרופום על היתומים ואין ממגין אותן אפוטרופום על קופה של צדקה ואין מתלוין עמהן בדרך ויש אומרים אף אין מכריזין על אבידתו ותגא קמא ∘זמגין דנפיק מיניה וְרעא מעליא ואכיל ליה שנאמר ⁵יכין וצדיק ילבש: וכן מי שיצא וכו': "למימרא דרבי מאיר סבר כביצה הוא דחשיב ורבי יהודה סבר כזית גמי חשיב ורמינהי שעד כמה הן מזמנין יעד כזית ורבי יהודה אומר עד כביצה אמר רבי יוחנן מוחלפת השימה אביי אמר לעולם לא תיפוך התם בקראי פליגי הכא בסברא פליגי התם בקראי פליגי רבי מאיר סבר יואכלת

כאיםורו אמר מאן יהיב לן גברא דמברך לן אייתוהו לרבי שמעון בן שטח וכו' שתה ובריך להו וקאמר רבי שמעון בן שטח לגרמיה הוא דעבד דלעולם אינו מוליא אחרים ידי חובה עד שיאכל כזית דגן משמע דאם אכל כזית דגן היה מוליא אחרים ואי כזית דרבנן היכי מפיק להו הא אמר דלא אמי דרבנן ומפיק דאורייתא ואור"י דהיינו דוקא קטן אינו מוציא אומו שאכל שיעור דאורייתא אבל גדול אפילו לא אכלי כלל יכול להוציא אחרים מדאורייתא:

הדרן עלך אלו עוברין

קיט.ן, ז) וברכות מט:ן, σ(α, 1), τ) [ετοια α(α): 1,
σ) ετοια τρ ασ. τιαλ
τρ α(α): (α) [τιαλ ελ.], σ) [ετοια ασ.], σ) [ετοια ασ.], (δ) [ετοια ασ.], מ) שייך מע"ל, ג) [וע"ע (מ"ע מוס' הדושיו ה. ד"ה ר"כ וב"ב קי. ד"ה ולא ובחולין קלב. ד"ה ר"כ], ס) [וע"ע מום׳ חוליו סא. ד״ה הדורם ותוס' ב"ק טו: ד"ה דרס], ע) [וע' תוס' ב"מ כב: ד"ה אי דליכא],

תורה אור השלם 1. אָרוּר שׁכֵב עם כָּל בהמה ואמר כל העם והעוף וכל נפש החיה ַהְיָּלֵּרֶל נָפֶשׁ הָרֹמֶשָׁת בַּמְיִם וּלְכָל נָפֶשׁ הַשֹּרֶצָת עַל הָאָרֶץ:

ויקרא יא מו י קרא א כו. 3. לְאַהֲבָה אָת יְיִ אֱלֹהֶיךְ לִשְׁמֹעַ בְּקלוֹ וּלְדְבְקָה בוֹ בִּי הוּא חַיֶּיךְ וְאֹרֶךְ יְמֶיךְ לְשֶׁבֶת עַל הָאֲדְמָה אֲשֶׁר ַיְאָבּע לאַבְרָהָם לִיצִחָק וּלִיצֵקב לֶתֵת לֶהֶם: יְטֵנֵּנְ יְטֶהֵּ. 4. תּוֹרָה צְּוָּה לְנוּ מֹשֶׁה מורשה קהלת יעקב:

5. יָבִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ 5. ובסף נקי יחלק:

איוב כז יז איוב כז יז ואָכַלְתָּ וְשָׂבְעָתָּ יָּבְיַרְבְּתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיף עַל וּבַרַכְּתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיף עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נְתַן

גליון הש"ם גם' אמר ר"ע כשהייתי ע"ה. עי' כתונות סג. ע"נ

מוס׳ ד״ה דהוא לנוע:

מוסף רש"י עד כמה מזמנין. מנרכין על המזון אחריו (יומא עט:) כמה יארל ממהח מחחייב עמהם בזימון, ונפקא מינה להוליאם ידי חובתן אם י**תנו לו הכוס לברך** (ברכות התנא שסידרו טעה באחת מהן והחליף שיטתו (לקמן נה.). ואכילה בכזית. משמע (יומא פא:). חזרתו כטומאתו. שיעור חזרתו דחשיב לענין טומאה חשיב וה לענין חורה (ברכות

מוסף תוספות

א. והוא רע לבריות. מוס' הרל"ש, ב. והריגתו בכל עת מצוה היא והצלת כלום באותה שעה. הרח"ם

ברוב באותה שבה אט ע נססקיו. ג. ועם הארץ רהכא דקאמרינן עלה דאין מכריזין על אבידתו וכר׳ בעם הארץ אחר מיירי. שס.